

KRITIKA

Vedro, a zahtevno delanje godbe

Solo nastop kontrabasista in elektrofonika Tomaža Groma in nato njegov duo z vokalistko Ireno Tomažin v spodnji dvorani Španskih borcev sta bila najboljša mogoča predstavitev glasbenikov, ki se gibljeta v raznoterem polju svobodne improvizacije, zvočnih in glasbenih raziskav. Širita konvencionalno polje glasbenosti. Načenjata krhko razmerje med vnaprej zamišljenim in strukturiranim ter udejanjenim na kraju samem, v toku samega muziciranja. Grom in Tomažinova v tem trenutku izstopata iz kroga tistih domačih improvizatorjev, ki redno muzicirajo v Španskih borcih. Njun domet in izrazna moč sta primerljiva z ravniyo tovrstnega muziciranja v mednarodnem prostoru.

Tomaž Grom in Irena Tomažin tako vsak zase kot v skupnih nastopih širita konvencionalno polje glasbenosti in načenjata krhko razmerje med vnaprej zamišljenim ter udejanjenim na kraju samem, v toku muziciranja. (Foto: arhiv Zavoda Sploh)

Ičo Vidmar

27. januar 2014 20. julij 2014 13:44

To so prijetna spoznanja po dvojnem koncertu, ki je bil obenem predstavitev novega solo albuma Tomaža Groma Sam za..., ki je izšel pred kratkim pri Zavodu Sploh v soprodukciji založbe L'innomable.

Podolgovata dvorana z razmeroma nizkimi stropi je bila že v osnovi izziv za samo postavitev koncerta in razmestitev občinstva vzdolž obeh daljših sten. Glasbenika si nista olajšala naloge s tem, ko sta v duu igrala vsak na svojem kraku dvorane in si na daljavo zrla iz oči v oči v situaciji, ki navadno kliče k telesni bližini glasbenikov. Zato pa je frontalno soočenje toliko bolj učinkovito zamašila dodatna mikrofonizacija in niansirana elektronska manipulacija z zvokom, ki je polnila prostor mimo poslušajočih glav in ustvarjala svojstveno napetost. Njun dodatek s standardno zasedbo prostora obeh na sredini dvorane je razelektril ustvarjeno ozračje in samo poudaril zahtevnost poslušalske skušnje tako za glasbenika kot za poslušalce.

Gromov solo je bil že zaradi narave nastopa in dodatne uporabe elektronskih pomagal bolj statičen, stisnjen v kot, toda tudi sam je to koncertno postavitve odpiral z izleti v prostor. Uvod koncerta in njegovo zapiranje z vodenjem gramofona na premični konzoli, na katerem je ročno sukali in modificiral hitrost vrtenja bebop komada Charlieja Parkerja s plošče, ki počasi ugaša v nerazpoznavni, upočasnjeni gmoti, je ustvaril lok in koordinate, kjer se Grom danes v muziki giblje. Toda obenem je s to fino gesto ponazoril tudi pot lastnega glasbeniškega zorenja, ki se je pred dvajsetimi leti začela kot pot mladega jazzovskega basista, nadaljevala pa v smeri, ki se je od jazzovskih konvencij vse bolj odmikala, a jim priznava, da so še zmerom del njegove glasbene osebnosti. Nič ni bolj kontrastnega kot osupljivi začetek špila z masivnim lokovanjem po basovem struniku, ki bolj spominja na globok zven didžeriduja kot pa na igranje na kontrabas. Toda pod Gromovim prijemom se v celostno glasbilo/zvočilo spreminja ves kontrabas, ko je v igri tihih in napadalnejših, telesnih delov ubiranje strune z določeno tonsko višino prej eksces kot ne. To je igra kombinacije in selekcije zgrajenega osebnega besednjaka, je igra po robovih trupa, po ubiralki pod strunami, je fascinanten sunkovit perkusivni poteg po zadušeni strunah, ki zamah konča z natančnim lokovim potegom po strunah pod kobilico (le kako naj ta novatorska lokovanja imenujemo kot tehnične prvine – »grom 1«, »grom 2«, »gromovanje«?). Obdelovati glasbilo, negovati vse njegove možnosti zvenenja in izvajanja zvoka ter jih vkomponirati v snovanje skladb, ki so izvrstne, smiselne etude, to je današnji Gromov imperativ. Postaviti sebe in poslušalce pred resnični izziv iz naših ugnezdenih načinov poslušanja in slišanja zvokov, ki jih sprva težko razumemo kot glasbene.

Izstopala je drobna, malone didaktična »finta« iz goste, fokusirane igre basista, kjer je postregel s čudovito duhovito rešitvijo. V nekem trenutku je med igro prek mešalke v ozvočni prostor spustil glasen beli šum. Na njegovi podlagi je vsak nadaljnji škrip, elektronsko poudarjena strunska gmota, zdrski loka, udarec po lesenem telesu, mimobežni pizzicato ali flažolet učinkoval kot artikuliran glasbeni zvok z blagodejnimi učinki. Vsako zvočno metamorfozo, podaljševanje tona smo razbirali na tem ozadju.

Duo Groma in Tomažinove je bil v primerjavi z basovskim solom majhna sprostitev, že zaradi soudeležbe dveh, ki se z gestami spodbujata, dopolnjujeta, nadgrajujeta, se iščeta, snujeta. Za vokaliziranje Tomažinove (»tomažinkanje«?) velja podobno kot za Gromovo basiranje: valovi vdihovanja, mrmranja, sikanja, sopihanja, modulacija izvajenega, ječanja, bežnega popevanja, dromljanja so podrejeni tvorbi občutljive glasbene tirnice, ki lahko s smiselnimi premolki stopica na mestu ali pa s kopičenjem drobnih odtenkov istega glasu s ponavljanjem napolni potek in hudomušno strukturira nastop.

Tak večer hitro mine, izčrpa in napolni obenem – glasbenika in poslušalce. Takšno delanje godbe je zahtevna, a vedra zadeva.

Kritika

 POŠLJI KOMENTAR

 POŠLJI POPRAVEK

Obvestilo: Spletno mesto uporablja piškotke z namenom zagotavljanja boljše uporabniške izkušnje. [Več](#)

STRINJAM SE

DNEVNIK

Družba medijskih vsebin, d.d.

DRUŽBA

Predstavitve
Vodstvo
Dosežki
Sporočila za javnost

OGLAŠEVANJE

Spletni oglasi
Tiskani oglasi
Scena
Osmrtnice
Mali oglasi

EDICIJE

Dnevnik
Nedeljski dnevnik
Razvedrilo
DNK naročniški kuponi
Naročanje edicij
Digitalni paketi
Posebna ponudba

PROJEKTI

Gazela
Zlata nit
Športni dogodki

POGOJI

Naročniški
Akcije in nagradne igre
Spletno mesto
Piškoti
Avtorske pravice
Volilna kampanja